

Plánovali jsme vyrazit do Laosu, ale situaci zkomplikoval výskyt koronaviru. Vzhledem k tomu, že jsme měli přestupovat v Číně, do níž byly lety z Prahy zrušeny, museli jsme na poslední chvíli hledat náhradní destinaci. Volba padla na Senegal, který byl v té době úplně stranou šířící se epidemie. Uvažovali jsme o propojení s Gambií, která je do senegalského území vklíněná jako slepé střevo, ale tuhle ideu jsme nakonec opustili, protože se nám všem nepodařilo zajistit očkování proti žluté zimnici, což by mohlo přechod hranic zkomplikovat. A co znamená to „všem“? Po dvou letech jsem se opět vydal do světa s Monikou a Bárou. Monika s sebou tentokrát vzala i svého přítele Tomáše, takže jsme se na letišti sešli ve čtyřech.

úterý 11. února

Odlet, Toubab Dialao

Aby nebylo komplikací málo, těsně před odletem se do Česka přičítal orkán. Do poslední chvíle nebylo jasné, zda včas odletíme. Po příjezdu na letiště jsme naštěstí zjistili, že se žádné lety neruší, takže jsme se v 6:40 mohli odpíchnout z pražské ranveje a zamířit na křídlech Brussels Airlines do jejich domácího přístavu. Zbytky vichřice se houpáním letadla ozvaly jenom chvíli před přistáním. Po zhruba tříhodinové pauze jsme navázali letem do Dakaru. Letušky by na Miss Sympatie neuspěly, ale jídla bylo dost (vévodil mu guláš s kaší). A přistání po více než pěti hodinách bylo neuvěřitelné – se zavřenýma očima bych nepoznal, že už jsme dosedli. Imigrační kontrola, čekání na bágly, výměna peněz (fixní kurz 656 afrických franků za euro) a rentgen zavazadel nám dohromady zabraly něco přes hodinu.

Nové letiště se nenachází přímo v Dakaru, ale více než 40 km východně od hlavního města, proto jsme se rozhodli, že itinerář namíříme jižním směrem a první noc strávíme ve vesnici Toubab Dialao, která leží nejen blízko od letiště, ale také u moře. Odvoz jsme si raději domluvili předem od italské majitelky penzionu Ker Lep Jamm (27 tisíc franků za dva pokoje se snídaní) za 20 000 franků (pro jednoduchost jsme používali přepočít 1 000 franků = 40 Kč), což nám zpětně přijde nadsazené, ale chtěli jsme se co nejdřív a co nejjednodušeji dostat do poklidného útočiště. Na mapě to vypadalo jako kousek, ale jeli jsme přes půl hodiny, během níž jsme mohli vnímat první dojmy. Prvním z nich bylo velké množství především plastových odpadků, druhým úplně černá barva pleti místních.

Penzion působil pohodovým prázdninovým dojmem a mladá majitelka Cinzia uměla anglicky (což v Senegalu rozhodně není pravidlem!). Slunce se začalo sklánět k horizontu, a tak jsme se moc nezdržovali a vyrazili na pláž. Cestou nás všichni zdravili včetně mečících koz, kterých je v téhle africké zemi podstatně víc než třeba psů. Pláž byla dlouhá, široká a vládla na ní příjemná podvečerní atmosféra. Kluci hráli ve skupinkách fotbal, starší si povídali, na konci pláže bylo ukotveno několik pomalovaných rybářských člunů, kterým se v Senegalu říká pirogy (pirogues). Naše část pláže je lemovaná i několika restauracemi, na doporučení Cinzie jednu z nich vybíráme. A poprvé narážíme na jazykovou bariéru. A taky na poněkud omezenější gastronomický repertoár – ryba, kuře, kupodivu třeba i boloňské špagety, které ale připomínají spíš čínské nudle. Ceny se pohybují kolem 3-4 000 franků. Jako správní Češi musíme ochutnat i místní pivo La Gazelle (1 500), které se následně stalo našim věrným parťákem. Láhev je větší a baculatější, než jsme čekali, její objem činí 0,63 litru, chuť přijatelná a v tropických teplotách osvěžující. Jediným otravným elementem jsou komáři, jejichž bzukot obzvlášť v zemi, kde hrozí malárie a žlutá zimnice, neslyšíme rádi. Postele v pokojích, do kterých se vracíme až za hluboké tmy, jsou naštěstí vybaveny moskytiérami.

středa 12. února

Popenguine, La Somone

Po snídani se vydáváme na hlavní silnici odchytil někoho, kdo nás odveze do vesnice Popenguine. Ještě je ale potřeba pořídit zásoby vody. V malém krámku máme za tři lahve zaplatit 1 200 franků, ale v drobných máme jenom

tisícovku. Prodavač nad tím mávne rukou. Naopak o tisícovku víc, než jsme si domluvili, si na konci cesty říká řidič. Mělo to být jenom sedm kilometrů, ale drncání po nezpevněné zaprášené cestě působilo delší. Navíc nás sám od sebe zavezl až ke vstupu do přírodní rezervace, kam bychom se stejně museli nějak dostat, takže neprotestujeme a těch šest tisíc mu dáváme.

Na recepci parku máme štěstí na dvě mladé Kanadanky, které nám všechno ochotně tlumočí a vysvětlují. Platíme po tisícovce za vstup a dohromady pět tisíc za anglicky mluvícího průvodce. S ním vyrážíme na procházku vyprahlou krajinou. Osvěžujícím prvkem je zelení zarostlé jezírko s několika ptáky. Kromě opice a svlečené hadí kůže jsme na žádné jiné zvíře nenarazili. Nejzajímavějším momentem na trase byly postupně čím dál lepší výhledy na pobřeží z útesů. Je až nepochopitelné, jak je dlouhá písečná pláž omývaná tyrkysovou vodou opuštěná. Částečně za to asi může teplota Atlantiku, ale hlavně je Senegal zatím skutečně zemí, kam se turisti nehrnou.

Na konci procházky nám průvodce nastiňuje dvě možnosti, jak se dostat do dalšího bodu našeho itineráře. Bud' půjdeme asi tři kilometry po pláži a pak si najmeme koňský povoz. Anebo se necháme odvézt autem po cestě, která je ovšem podstatně delší. Rozmyslet se chceme po obědě v nedaleké restauraci, kde zkusíme jeden z typických senegalských pokrmů, Yassa Poulet, tedy pečené kuře s rýží a dušenou cibulí (většinou je v nabídce i rybí varianta). Podle popisu jsme čekali něco trochu jiného, ale cibuli tady umí připravit velmi chutně.

Po obědě jsme se šli projít po místní pláži. Panující vedro nás jednoznačně přesvědčilo, že se nikde s bágly tahat nechceme, takže jsme s nimi vyrazili do vsi s nadějí, že rychle seženeme odvoz. Vesnice ale byla v tuhle denní dobu v podstatě vyliďněná. Asi po deseti minutách nám zastavila sběrná dodávka. Domluva je obtížná, takže ani po nástupu si nejsme jistí, že jedeme skutečně do La Somone. Naše obavy se potvrdí, když dorazíme do městečka Sindia, kde se k našim okýnkům vrhají přeřvávající se taxikáři. Situaci moc nechápeme a máme dojem, že starý řidič dodávky by nám rád pomohl, ale agresivní mafie je silnější. Takže mu platíme 1 200 franků a namísto nepříjemných pokřikujících řidičů zastavujeme jednoho kolemjedoucího, se kterým se domlouváme na odvozu za deset tisíc. V La Somone se necháváme odvézt až k luxusnímu hotelu Royal Horizon Baobab, kde ovšem noc strávit nehodláme.

Hotel je jen vhodným navigačním bodem pro plavbu po laguně, která je přírodní rezervací. Laguna vznikla díky řece Somone, která zde ústí do moře a vyprahlé oblasti zajišťuje vítanou vláhu. Hned u auta nás odchyťává chlapík, který nám projížďku nabízí. Prokazuje se nějakým certifikátem, ale my se pro jistotu necháváme odvést do kanceláře usazené v dřevěné chatce na nohách, která jako by vypadla z Pobřežní hlídky. Vstup do rezervace vyjde každého z nás na dva tisíce franků, samotný výlet pak dalších 4 500 na osobu. Na malém člunu se plavíme po klidné hladině, dostáváme se mezi mangrovové porosty, míváme obrovská hejna ptáků i samostatné pelikány a další druhy ptáků, které pojmenovat nedokážeme. Na plameňáky bohužel štěstí nemáme, prý už odletěli pryč. Cestou zastavujeme u malého ostrůvku se zbytkem posvátného baobabu. Lidé na něj pokládají mušle a v duchu vyslovují svá přání. Nemohli jsme zůstat pozadu. Víc než hodinová plavba plyne velmi poklidně a pohodově, potkáváme jen pár rybářů. Nejednalo se o zážitek, na který by člověk nikdy nezapomněl, ale užívali jsme si příjemné chvíle mimo dosah rušných a prašných částí země.

Po návratu jsme si chtěli vychutnat podvečer na pláži, která s lagunou sousedí. Tomáš se dal do řeči s mladými kluky, ze kterých se vyklubali pedikéři. Ostříhali mu nehty a hlavně odstranili z chodidel ztvrdlou kůži, takže je měl jako batole. Za svůj výkon chtěli dvacet euro, Tomáš jim dal pět. Sice hodně remcali, ale nakonec to vzdali. V kanceláři, před níž nás jeden z místních překvapil pár slovy a frázemi v češtině, jsme vyzvedli odložené bágly a nechali se oslovit taxikářem, který nás za dva tisíce odvezl do ubytování s názvem Residence Saint James (37 000 franků bez snídaně). Cestou se nám neodbytně snažil vnutit svoje služby na další dny, ovšem díky tomu, že nasadil naprosto nesmyslné ceny, ze kterých ani nemělo smysl smlouvat, u nás ztratil jakoukoli šanci.

Ubytování bylo pěkné a čisté, stačilo přejít ulici a měli jsme poprvé (a rozhodně ne naposledy) k dispozici i bazén. Paní majitelka neuměla slovo anglicky, ale snažila se aspoň s mobilním překladačem. Když jsme se zbavili bagáže i neuvěřitelně otravného taxikáře, vydali jsme se na nákup. A pak také temnými uličkami na pivo. Vpluli jsme do venkovního podniku, který v nás od první chvíle budil trochu rozpačité pocity. To, že se mě vlnadná servírka něžně dotýkala, bych přešel. Ale postupně jsme začali nabývat dojem, že jsme se ocitli v nějakém doupěti. Když nás jeden z opilých nebo spíš sjetých hostů začal poměrně agresivně obtěžovat svými názory v tom smyslu, že on chudák musí pracovat, zatímco my si užíváme na plážích, byl nejvyšší čas se zvednout a odejít do bezpečí našich pokojů.

čtvrtek 13. února

Mbour

Po snídani z vlastních zdrojů jsme se oddávali odpočinku u bazénu, protože nás čekal jenom přejezd do města Mbour a tam hlavně návštěva rybiho trhu. Tudiž jsme ubytování využili na maximum a teprve před polednem se šli postavit k hlavní silnici a stopovat. Dlouho jsme čekat nemuseli, stavěla nám ale hlavně auta, do kterých bychom se nevešli. Mezi ně patřila i obsazená dodávka. Nicméně řidič odchytil jedno z projíždějících aut a nechal do něj přestoupit postarší bílé turistky, které nám tím uvolnily místo. My to tak nechtěli! Ale nenechal si to vymluvit. Za 5 000 jsme se tedy vezli sami do Mbouru, kde jsme ovšem museli řidiče k ubytování s názvem Village Petit Eden (37 475 franků se snídaní) sami navigovat. Když jsme dorazili, krve by se v nás nedořezal. Ocitli jsme se v prašné slepé ulici, u rozestavěného domu, který rozhodně nevypadal jako malý ráj. Stačilo ale vejít dovnitř a ulevilo se nám. Místo hektického okolního světa nás čekaly roztomilé chaloupky kruhového půdorysu s doškovou střechou a obklopené bujnou zahradou, již dominovaly rozkvetlé keře bugenviley. Pocit ráje umocňoval bazén s barem.

Návrat do běžného světa byl krušný: spousta aut, lidí, koz a krav; vedro, prach a smrad z výfuků. Jenom přejít silnici byl kaskadérský kousek. Obhlídli jsme si terén, hlavně autobusové nádraží, které by mělo být jen pár set metrů od našeho ubytování. Hlad nás nasměroval do úplně obyčejného podniku v jedné z bočních uliček, který se postupně zaplnil místními. Začali jsme si zvykat na to, že jsme všude takovým bílým ostrůvkem. Jazyková bariéra nezabránila sympatické majitelce, aby nás s úsměvem obsloužila. Já si objednal kuře, ostatní šli do ryby a prý nelitovali. Já se začal bát, že se tu nedočkám ničeho jiného než kuřete s rýží a cibulí. Ochutnal jsem i místní specialitu, št'ávu z ibišku (bissap). Chut' to byla hodně výrazná a přeslazená, takže bylo potřeba ji zapít pivem.

Na dohled jsme měli růžové minarety nedaleké mešity, které vykukovaly z příjemné zeleně. Ta na nás působila jako magnet. Dovnitř mešity nás sice nepustili, ale i těch pár minut strávených v téhle malé palmové oáze bylo příjemným osvěžením v odpoledním pařáku. Nepřicházelo v úvahu jít na rybí trh pěšky, takže jsme se tam nechali za dva tisíce odvézt. Auto se dostalo jen na okraj běžného tržiště, na pobřeží jsme museli dojít pár desítek zbývajících metrů po svých. Prošli jsme zastřešenou stavbou, v níž se na špinavých stolech válely ryby, ale to hlavní nás čekalo venku. Užasle jsme pár minut stáli na podestě nízkého schodiště, odkud jsme měli neuvěřitelnou podívanou jako na dlani. Skrumáže rybářských lodí, hemžení rybářů i kupujících, povalující se zbytky ryb, špinavé stánky, nepořádek, pach rybiny, shon. Váhavě jsme se přesunuli až ke břehu, kde to žilo nejvíc. Fotím raději obezřetně a co nejvíc nenápadně, prostředí přece jen působí trochu stísněně a drsně. A intenzivně.

Vracíme se do ulic lemovaných obchůdky a stánky se zbožím všeho druhu. I tady panuje nepořádek, mezi odpadky se prohánějí kozy a projíždějí povozy tažené oslíky. Rozhodli jsme se, že si k večeři pořídíme ovoce. Při jeho nákupu se nás snaží jeden z prodejců obalamutit, na což nehodláme přistoupit. Po osvěžení chlazenými nápoji odchyťáváme taxi a za dva tisíce se vracíme do našeho malého ráje, kde si vychutnáváme božský klid u osvěžujícího ovoce i bazénu.

Večer jsme se vydali do okolních ulic sehnat pivo. Všude tma, skupinky místní omladiny, pár krámků, ale pivo nikde. Po neúspěšném tažení jsme se svěřili sympatickému recepčnímu, který se snažil aspoň trochu mluvit anglicky (a my zase francouzsky). Pokynul ještě mladšímu kolegovi, ať jde s Monikou a Tomášem a ukáže jim, kde se dá pivo pořídít. Zbytek večera trávíme hraním žolíků.

pátek 14. února

Joal-Fadiouth, Palmarin

Snídaně v ráji byla příjemná a bohatá. Ani se nám moc nechtělo ho opustit. Na jedné z hlavních silnic Mbouru už to jelo na plné obrátky. Na asi pěti stech metrech jsme odmítli nepočítaně troubících taxikářů. Mířili jsme totiž na autobusové nádraží, což je dost nadnesené označení pro velké parkoviště, které připomínalo spíš vrakoviště. Pravdou je, že bylo aspoň rozděleno do sekcí podle cílových destinací. Autobusů jako takových tam bylo velmi málo, většinu tvořily staré sedmimístné peugeoty, kterým se říká jednoduše sept-place. Ty odjíždějí, jakmile se jejich kapacita naplní, a ceny mají většinou fixní. Jeden z řidičů nám nabízí, že nás do Joalu odveze za šest tisíc a v autě se nebudeme mačkat s dalšími třemi pasažéry. Byla to nabídka výhodná pro obě strany, takže jsme na to kývli. Při příjezdu do Joalu jsem ze sebe dostal souvislou větu ve francouzštině, kterou jsem se zeptal, jestli se dostaneme až

k mostu, kam míříme. Jakmile jsme dorazili na menší, ale ještě ošklivější verzi „nádraží“, náš řidič se hned domluvil s místním starouškem, který nás v asi v největším vraku, v jakém jsme se ocitli, za směšných pět set franků dovezl dalších šest kilometrů až k mostu do vesnice Faditouh. Joal jako takový nás totiž vůbec nezajímal.

V kanceláři nám anglicky vysvětlují, že si můžeme najmout průvodce za pět tisíc pro celou skupinu a v případě zájmu o zpáteční cestu na člunu si připlatíme dalších šest tisíc. Měli jsme pocit, že díky plavbě uvidíme i zajímavé sýpky, takže jsme s jedenácti tisíci poměrně rychle souhlasili. Vypravili jsme se po dlouhém mostě, který mi něčím připomínal týkový U Bein Bridge v Myanmaru. Anglicky hovořící průvodce nám začal vyprávět historii malého ostrůvku, na který jsme právě mířili. Zajímavý je hned z několika důvodů. Asi devadesát procent obyvatel se hlásí ke křesťanství, takže místní kostel je podstatně větší než takřka přehlédnutelná mešita. Na ostrůvku nejezdí žádná auta. Ale hlavním poznávacím znakem jsou všudypřítomné mušle. Jsou jimi vysypané cesty, používají je i ke stavbě domků. A jsou základem suvenýrů, které jsou projevem toho, že je Faditouth přece jen trochu turistický. Ale život místních tu stále běží ve starých kolejích.

Po kratším, pro mě ale hezčím mostě se pak dá přejít na unikátní hřbitov. Krom toho, že je celý prostor mezi vzrostlými baobaby vysypan mušlemi, sdílejí zvlněný kopec společně hroby křesťanské i muslimské. Na dohled jsou sýpky, o kterých už byla řeč. Jsou to takové budky na kůlech, které místní dříve používali pro úschovu úrody, která by jinak byla v ohrožení vodou nebo krysami. Dneska už jsou jen památkou na staré časy. Ale stejně jsme se k nim chtěli dostat blíž, o což jsme si ovšem na úzkém člunu museli říct. Před nástupem do lod'ky jsme byli svědky toho, jak několik chlapíků porcuje obětovanou krávu. Nebyl to hezký pohled. Pak už ale plavba pokračovala poklidně až zpátky na břeh. Přímo na něm se nachází příjemně vyhlížející restaurace La Taverne du Pecheur. Neodolali jsme, ale bohužel jsme byli zklamaní. Davy turistů, kteří nás následovaly, bychom ještě nějak přetrpěli, ale jídlo prostě nebylo dobré, čemuž ovšem neodpovídaly ceny. Monika se zařekla, že místní kuskus už nepozře a já se hovězímu masu začal taky vyhýbat.

Chtěli jsme se nechat zavézt zpátky na nádraží a odtud pokračovat do cílového Palmarinu, ale o taxikáře byla v tu chvíli kupodivu nouze, takže jsme se nechali ukecat a využili nabídky pěkného klimatizovaného auta, které nás mělo za devět tisíc zavézt až na místo. Podle Lonely Planet i informací na webu měl být poslední úsek cesty dost drsný a měl by nás nejspíš čekat přestup, takže jsme kývli. Po pár kilometrech jsme míjeli údajně největší baobab v Senegalu. Ale bez zastávky jsme uháněli po krásné hladké asfaltce až do cíle. Problém byl v tom, že dnešní ubytování jsme sehnali přes Airbnb, tudíž nemělo žádný oficiální název, jen jsme dostali instrukce od majitelky ve francouzštině. Také jsme netušili, že se za Palmarin považuje několik na sebe navazujících vesniček. Popis jsme ukázali řidiči, ale ten podle všeho neuměl číst. Museli jsme se tedy ptát místních. Když nás chtěli vyhodit u lékárny, docela jsme se vzpouzeli, protože podle mapy bychom ještě v cíli být neměli. Ujal se nás chlapík z krámku u cesty, který se pokoušel volat „Papežovi“, což bylo označení, které jméno Pape přiřkl překladač Google. Neúspěšně, ale naštěstí ten sympat'ák věděl, kde Papež bydlí, takže nás tam zavedl. V dobré víře jsme dali taxikáři sami od sebe o tisícovku víc, ale on se dožadovoal ještě dalších dvou za to, že to bylo v jiné vesnici, než si myslel. Nenechali jsme se nachytat a po krátké česko-anglicko-francouzské roztržce se ho zbavili.

Na Papeže jsme museli asi dvacet minut čekat, ale už jsme si mohli vychutnávat klid a hezké prostředí jejich domu. Jen nás francouzská majitelka předem varovala, že je v oblasti problém s vodou. Jenomže moc vhodných možností ubytování tam nebylo, takže jsme to riskli. Papež měřil snad dva metry a byl hrozně hubený. Nicméně uměl trochu anglicky a hlavně se o nás staral jako o vlastní. Domluvili jsme si večeři (v okolí stejně nic jiného nebylo) a nabídl nám i aktivity, které bychom mohli během těch dvou dnů podniknout. Se vším jsme souhlasili, i když nás čekaly nemalé výdaje.

Dům stojí jen pár set metrů od pláže, kam jsme po chvíli odpočinku vyrazili. Byla široká, dlouhá, z jemného písku, voda průzračně čistá, v dálce z ní trčel vrak nějaké staré lodi. A nikde nikdo! Procházka nás zavedla do baru patřícího ke kempu, kde nastal ten správný čas na osvěžení Gazellou. Když jsme se vrátili zpátky, už se chystala večeře. Byla tříchodová a výborná! Jen jsme se začali trochu bát, kolik nás bude stát.

Pak nás Papež zavezl na turnaj ve „wrestlingu“. Osobně tenhle druh zábavy nemusím, ale naštěstí se ukázalo, že se jedná o tradiční senegalskou verzi zápasu nazvanou Sereer. Po zaplacení vstupného (500 franků za osobu) jsme se ocitli v osvětlené písečné aréně a sedli si na vykachličkované schody. Uprostřed arény spolu bojovaly dvě dvojice spoře oděných svalnatců. Kolem nich v kruhu chodili, pobíhali nebo se jako gorily hecovali ostatní zápasníci.

Atmosféru dotvářela neutuchající hra bubeníků a zpěv žen. Intenzivní podívaná. Bojovníci se samozřejmě střídali systémem, který jsme se ani nesnažili pochopit. Asi po hodině museli jednoho bezvládného účastníka odtáhnout. Snad přežil. Když se pak v jednom rohu arény začalo schylovat k bitce mezi diváky, považovali jsme to za jasný signál k odchodu. Zvuk bubnů nám v uších zněl i při zpáteční cestě domů.

sobota 15. února

Palmarin

Nečekaně jsme se od Papeže dočkali i snídaně. Došlo i na vejce, domácí marmelády a opravdové mléko! Voda sice netekla, ale ze dna studny pro nás vytahali kbelíky aspoň pro ty nezákladnější potřeby. Mezi devátou a čtvrtou odpolední nás měl čekat výlet lodí do přilehlé delty řeky Saloum. Měli jsme mít zajištěno všechno včetně odvozu do přístavu v Djiferu. Ten byl takovou zmenšenou verzí Mbouru.

Nasedli jsme na klasickou, naštěstí poměrně velkou pomalovanou rybářskou pomalovanou lod' a vyrazili. Z popisu výletu jsme pochopili, že se projedeme záhyby delty a navštívíme nějaký prima ostrůvek, kde se budeme moct vykoupat. Nakonec to bylo všechno trochu jinak. Po poklidné až nezáživné plavbě jsme přirazili ke břehu rybářské vesnice Falia. Tam se nás ujala nesmělá dívčina, která nás měla provést. Vzhledem k jazykové bariéře jsme se toho ovšem moc nedozvěděli, takže jsme se museli spolehnout na vlastní oči. Aspoň jsme díky ní ochutnali plod baobabu, kterými bylo místo opět poseto. Rybáři, udírny ryb, kozy, pobíhající děti, skromné příbytky... Zajímavá exkurze, ale přece jen jsme čekali něco jiného. Dojemnou tečkou bylo loučení před naloděním, kdy ke mně přistoupila malinká holčička a chytla se mě za prst. Zdálo se, že si domů přivezu živý dáreček.

Do záhybů delty prorostlé mangrovy nás kapitán zavezl zřejmě jenom proto, aby se neřeklo, protože tahle část cesty trvala ani ne deset minut. Pak jsme se ocitli v další vesničce, kde nás měl čekat oběd. A nejspíš i to slíbené koupání, ovšem místní „pláž“ nás k němu moc nelákala, tak jsme se po ní aspoň prošli. K obědu se podávala Yassa Poisson, tedy ryba s rýží a cibulí. Já dopředu nahlásil, že rybu nechci. To jsem ovšem netušil, že jako alternativu dostanu prostě rýži s cibulí. Začal jsem se krutě těšit na svíčkovou nebo guláš. Poté už následoval jenom návrat do přístavu. Míjeli jsme liduprázdný ostrůvek s transparentem „NO STRESS ISLAND“, kde bychom si to uměli užít, ale bohužel... Tenhle výlet jsme vzhledem k jeho ceně (50 000 franků plus dalších šest za oběd) nepovažovali za dobrou volbu. Zajímavější mi přišla samotná cesta autem mezi vesnicemi, příště bych spíš hlasoval pro výlet agentury Sangomar Kayak, na který jsem četl výběrné recenze.

Zklamání jsme šli zapít do vyzkoušeného baru u pláže. A doufali jsme, že večerní výlet za hyenami nám náladu zlepší. I když já si o hyenách nedělal iluze (přestože jsme je v noci slyšeli). Spíš mě zajímala barevná solná jezírka, která jsem znal z fotek. Před domem už na nás čekal koňský povoz, na jehož korbu jsme se poskládali po dvou z každé strany. Sice to hrkalo a museli jsme často uhýbat větším keřům a stromům vybavených ostrými ostny, ale jinak to od první chvíle byl nesmírně příjemný výlet. Projížděli jsme typickou africkou krajinou – vyprahlou, ale protknutou keři, travou, baobaby a lagunami. Mezi tím vším poletovali nádherně zbarvení ptáci se sytým tyrkysovým peřím. A já si ze všeho nejvíce užil zastávku u malých jezírek, která slouží k získávání soli. Pobíhal jsem mezi nimi jako malé děcko, až jsem do jednoho málem spadnul. Některá byla hnědočervená, jiná zelenká, ale nejvíce mě dostala ta, která vypadala jako volské oko, tedy žlutá se zářivě bílým solným okrajem. V tu chvíli pro mě bylo zklamání z prvního výletu zapomenuto.

Dojeli jsme na místo, kde nám z povozu sundali matraci, na kterou jsme si měli lehnout a čekat na hyeny. Nedočkali jsme se jich, ale vlastně nám to ani moc nevadilo. Byla to názorná ukázka případu, kdy je cesta důležitější než cíl. Vraceli jsme se už za tmy a užili si i malé drama, když se proti nám vyřítil opuštěný kůň, což toho našeho hodně rozhodilo. Kočí měl co dělat, aby ho uklidnil, což se pak týkalo i závěrečného úseku po asfaltce, kde nás oslňovala protijedoucí auta. Ale domů jsme dorazili v pořádku, za večerní dobrodružství jsme zaplatili o něco míň, než nám bylo řečeno (21 000), snad jsme dostali slevu za to, že jsme se hyen nedočkali. A navíc nás tam čekala opět výborná večeře. Jen komárů by tam mohlo být míň. Díky nim chytla Bára v noci amok a dožadovala se přesunu pod mojí moskytiéru.

neděle 16. února

Saly

Po snídani jsme si nesměle řekli Papežovi o vyúčtování za jídlo, wrestling a dopravu, kterou pro nás zajišťoval. Jaké bylo naše milé překvapení, když jsme nevěřičně zírali na částku 28 000 franků. Vždyť jenom za piva bychom v restauraci zaplatili šest tisíc! I samotné ubytování bylo levné (43 230 franků za dvě noci), takže jsme se loučili poměrně neradi. Naštěstí nás čekal jenom přejezdový a odpočinkový den.

Stoupli jsme si k silnici a doufali, že nám někdo zastaví. Problém byl v tom, že sedmimístné peugeoty jezdily z Djiferu, tedy plně (jinak by ani nevyjely), takže šance moc velké nebyly. Nakonec nás ale odchytil řidič, co jel sice opačným směrem, ale i tak nás nabral a pak se teprve vydal tam, kam jsme potřebovali. Tentokrát jsme bohužel auto neměli celé pro sebe. Na mě naštěstí vyšlo sedadlo vedle řidiče, ostatní se mačkali jako sardinky ve třetí řadě. Výhodou ovšem bylo, že měl šofér namířeno až do Mbouru, takže jsme nemuseli v Joalu přestupovat. Cena 12 000 nám taky pro bílé turisty přišla v pohodě. Cestou jsme míjeli čím dál víc bělošských bláznů, kteří v tom neuvěřitelném vedru běhali po silnici. Pak nám došlo, že se tu zrovna koná maraton. Šílenci! Kvůli téhle akci se musel řidič po Mbouru trochu motat, měli jsme pocit, že snad pojedeme i přes něčí dvůr nebo obývací. Na nádraží jsme museli přisednout na taxi, které nás odveze do Saly, což je něco jako předměstí Mbouru, ale taxikáři se nás prostě snažili přesvědčit, že je to úplně jiné město daleko odsud. Tak jsme jednomu z nich ty tři tisíce tedy dali, i když jsme věděli svoje.

Saly je rozhodně poklidnější než samotný Mbour, my byli navíc ubytováni kousek od restaurace Youssou N'Dour (známý zpěvák pochází ze Senegalu) v nádherném Riadu Côté Jardin, asi nejluxusnějším ubytování za celou cestu (cena ovšem byla přijatelných 57 000 franků se stylovou snídaní). Francouzská majitelka uměla anglicky, což bylo další plus. U opuštěného bazénu jsme s drinky čekali, až bude náš obrovský apartmán uklizen. Pak jsme se ve spalujícím vedru nechali zavézt do centra (2 000). Tedy Tomáš řidiči sdělil, že chceme do centra, ovšem ten to pochopil tak, že míříme do obchodáku s názvem Saly Center. Nakonec se to ale ukázalo jako dobrá náhoda, protože díky tomu jsme se ocitli jen kousek od místní pláže, kam jsme stejně chtěli.

Procházkou po pláži jsme se dostali až do luxusního resortu Lamantin, odkud nás jejich ochranka vykázala, ovšem s grácií, nadhledem a úsměvem. Zkrátka nás vyprovodili až na druhý konec. Tam jsme naopak narazili na úplně obyčejnou, až trochu podezřelou „restauraci“. Moc se nám nezdála, ale měli jsme hlad, tak jsme usedli s tím, že si dáme aspoň pivo. Z lístku jsme nakonec vybrali celé kuře se salátem pro nás všechny dohromady. Dost dlouho jsme čekali, naštěstí ve stínu. Když přinesli bílé kuře ožehnuté černými šmouhami, začal jsem se křížovat. Jenomže po chvíli se ukázalo, že to byla velmi dobrá a levná (7 000) volba, především salát byl osvěžující a hodně dobře dochucený. Čekání jsme mohli využít ke koupání. Pak jsme po pláži pokračovali dál. Těžko říct, jestli to bylo místem, nebo přibývajícím časem, každopádně byla pláž čím dál plnější. Místní omladina se bavila čtáním, posilováním, pobíháním, klábosením. Tolik černochů na pláži najednou jsem v životě neviděl. Vypadalo to, jako by právě dorazily tři obrovské lodě s uprchlíky. Podívaná to byla trochu úsměvná, ale rozhodně pohodová. Spoustu mladých jsme potkali i cestou z pláže do města, kde se daly pořídít suvenýry. My se tam i navečeřeli, ale nebyl to zážitek, o kterém by bylo potřeba se do deníku víc rozepisovat.

Zbytek večera jsme strávili pod senegalskými hvězdami u opuštěného bazénu.

pondělí 17. února

Réserve de Bandia

Mohli jsme si docela přispat, protože v itineráři jsme měli poznamenaný jediný bod. Po snídani u bazénu jsme si u majitelky vyměnili peníze a zeptali se, jak se dá nejlíp dostat do rezervace Bandia (čti bandža). Zajistila nám taxi, za které bychom měli zaplatit deset tisíc. Během cesty vyšlo najevo, že řidič předpokládal, že se budeme ještě vracet zpátky. Po příjezdu na místo se nám snažil vysvětlit, že těch deset tisíc bylo za jednu cestu, tudíž on čekal celkem dvacet. A když se nevracíme, chce aspoň patnáct. V takových situacích člověk zalitoval, že se před odletem aspoň trochu nevěnoval oprášení francouzštiny. Šofér působil celkem sympaticky, tak jsme se dohodli na kompromisu.

Přírodní rezervace Bandia je takové malé safari. Nedá se srovnat s parky třeba v Namibii, Keni nebo Tanzanii, ale chtěli jsme si užít taky trochu zvířátka. Systém vstupného byl trochu složitější, takže jsme byli rádi, že u pokladny postával i jeden ze zaměstnanců, který uměl anglicky. Nakonec jsme se tedy zvládli docela rychle domluvit, i když nás to stálo majlant: dospělého cizince přijde vstup na 12 000 franků, k tomu je potřeba připočítat 6 500 za průvodce pro celou skupinu a hlavně offroad, kterým návštěvníka po parku provázejí. Osmimístný vůz vyjde na 40 000 a my se rozhodli, že ho chceme sami pro sebe, abychom se nemuseli mačkat s cizími lidmi a mohli v pohodě fotit. Takže celkem nás ta legrace přišla na 94 500 franků. Aspoň že nás na recepci nechali odložit bágly (což nebyl, mimochodem, problém vůbec nikde).

Nasedli jsme na korbu, počkali na anglicky mluvícího průvodce a vyrazili do parku. Hned u vjezdu přeběhla přes cestu bradavičnatá prasata. Když jsme projížděli kolem výběhů želv a hyen, trochu jsme se báli, že to bude spíš taková zoologická zahrada. Což je do jisté míry pravda, ale ty dva výběhy byly ty poslední, které jsme viděli. Ostatní zvířata se po rezervaci pohybovala naprosto volně. Žirafy, zebry nebo antilopy jsme měli na dosah ruky. Pštrosi byli trošku plašší. Naopak opice si s ničím hlavu nelámaly. Největším úlovkem byl ale jeden ze dvou nosorožců. Podle průvodce jsme měli štěstí, že ho můžeme pozorovat asi z pěti metrů, protože se přes den často schovává. Hezkou podívanou bylo i jezírko, u kterého se při pití vystřídal velké antilopy s drobnějšími. Zastavili jsme i u obrovského posvátného baobabu, který bychom ani ve čtyřech nedokázali obejmout. V jeho útrobách ležely nějaké lebky. Po příjezdu jsme ještě mohli z terasy předražené restaurace pozorovat krokodýly. Návštěvy rezervace jsme rozhodně nelitovali.

Problém nastal, když jsme se chtěli dostat z parku pryč. Žádný taxikář nebyl v dohledu, a tak jsme se odvážili oslovit jednoho lelkujícího řidiče, který evidentně čekal na návrat posádky. Do malého odlehlého resortu Baobab Soleil (46 000 franků se snídaní) to byly jenom zhruba tři kilometry, takže nám tři tisíce přišly až až a spíš jsme tu částku brali jako daň za to, v jaké situaci jsme se ocitli. Jenomže když jsme dorazili do cíle, chtěl řidič víc. V tu chvíli už mi s tímhle chováním došla trpělivost. Oni si neuvědomují, jak špatnou pověst svojí zemi dělají? Neustálé dohadování s taxikáři nás strašně vyčerpávalo a bralo nám chuť poznávat některá místa, protože jsme se obávali, co na nás zase kdo bude zkoušet. Jako by nestačilo, že coby bílé tváře platíme obvykle podstatně víc než místní. Tentokrát jsme se tedy opravdu hádali, francouzský majitel byl naštěstí (i když jen tak lehce, decentně) na naší straně. Abychom se řvouna zbavili, dali jsme mu tisícovku navíc a bez dalších diskuzí se k němu otočili zády a odebrali se do pokoje.

Užívali jsme si naprostý klid, opět jsme měli k dispozici bazén. Najedli jsme se, Monika s Tomášem vyrazili prozkoumat nejbližší okolí doslova poseté vzrostlými baobaby, my s Bárrou se oddali pasivnějšímu odpočinku. Večer jsme strávili partičkami žolíků nad lehkou večeří a několika pivy.

úterý 18. února

Dakar

K snídani jsme měli i vejce a palačinky! Účet za celý pobyt sice nebyl nejnížší, ale jsme přece na dovolené. Tomu odpovídá i tempo našeho putování. Poté, co jsme z plánů vypustili Gambii, jsem se rozhodl plán cesty nastavit tak, abychom se nemuseli pořád na něčím honit, ale užili si menší počet míst ve větší pohodě. A k tomu nám řízením osudu dopomohl i e-mail, který právě k snídani dorazil. Z ubytování v Saint-Louis nám poslali instrukce včetně mapky, kde se jejich hotýlek nachází. To bylo ovšem úplně jinde, než uváděly původní informace na Bookingu. Nám by to dost zkomplikovalo situaci, takže jsme se rozhodli ubytování i dlouhou cestu do města zapsaného na listině UNESCO (které je prý stejně špinavé jako všechna ostatní) zrušit. Stejně už jsem předtím navrhl vynechat poblíž ležící ptáčí rezervaci, takže teď už by pětihodinová cesta tam a druhý den zpátky postrádala smysl úplně. Místo toho jsme se dohodli strávit noc u „Růžového jezera“, což do našeho pozvolného cestování zapadalo podstatně líp.

Zbytek týdne už jsme měli strávit v Dakaru a jeho okolí. Potřebovali jsme se do něj dostat. Nenápadně jsme se majiteli pokoušeli vnuknout myšlenku, že by nás zavezl aspoň k hlavní silnici, ale nepodařilo se, takže jsme vyrazili s bágly po svých. U silnice jsme se postavili až za černošku, která už tam postávala. Nicméně stejně pořád někdo stavěl nám, i když měli plná auta. Nakonec jsme se dohodli s chlapíkem s Octavií, že se jenom obrátí ve městě a do dvaceti minut pro nás přijede. Za cestu do Dakaru si řekl o dvanáct tisíc. Bylo to celkem daleko a škodovka byla pohodlná, takže jsme se s tím smířili. Jenomže když jsme přijeli na kraj města, řidič nám oznámil, že tady končí a

jestli chceme až do hotelu, bude nás to stát další tři tisíce. Bylo to zrovna na místě, kde panoval šílený chaos, do kterého se nám opravdu nechtělo. Zároveň jsme nechtěli ani přistoupit na vydírání. Snažili jsme se mu vysvětlit, že jsme od začátku tvrdili, že chceme do čtvrti Yoff, a mezitím jsme ho navigovali na místo s nadějí, že si to rozmyslí. Nerozmyslel. Takže po výstupu další hádka. Zafekl jsem se, že minimálně ten den už se budu pohybovat jenom pěšky.

Hotel Ba Residence byl o pár bloků jinde, než ukazovala aplikace Maps.me, ale Google měl naštěstí informace správné. Dobrou angličtinou nás uvítal vytáhlý mladý recepční. Apartmán (31 700 franků bez snídaně) byl klimatizovaný, moderní a čistý, i když v kuchyňce Bára hned našla švába. Jen nás trochu zarazilo, že neustále slyšíme mečení kozy. Že by ji měl někdo na pokoji? Radši odcházíme na nedalekou pláž. Je opět široká, s jemným pískem, voda vypadá tyrkysově čistě, ale moře je tu celkem rozbourané, do vln se dokonce vrhá i pár odvážlivců na prkně. Na rozdíl od předchozích pláží je ale tahle podivně oplocená, nikde nejsou žádné stromy. Usedáme tedy do jedné z mála občerstvovacích stanic s grilem a plastovými stoly. Stůl máme hned na kraji, což se po chvíli ukáže jako trochu nešťastné, protože vlny občas dosáhnou až k nám a opláchnou nám lýtka, takže musíme dávat pozor na tašky a batohy. Monika s Tomášem si objednávají rybu a je prý výborná. S Bárou jsme si vyžádali nějakou variantu bez ryby, za což jsme si vysloužili bagetu, do které kromě zeleniny a dresinku nacpali i hranolky. Nicméně za to všechno včetně pití jsme platili jenom deset tisíc franků. Kolem nás se divoce proháněli místní kluci na koních, mījela nás spousta běžců, skupinky hrály fotbal, někteří jen tak cvičili. Měli jsme pocit, že tady fyzickou aktivitou žije minimálně půlka města. Podvečerní světlo bylo kouzelné, na jedné straně jsme se stále mohli kochat tyrkysovými vlnami, ale stačilo otočit hlavu a pláž byla zahalená do oparu, z něhož vystupovaly siluety lidí, kterých podobně jako v Salu postupně přibývalo.

V okolí nebylo v pěší vzdálenosti nic zajímavějšího než muslimský hřbitov, tak jsem tam zamířili. Holky si musely u vchodu půjčit šátky na hlavu a trochu se zahalit, my s Tomášem prošli v šortkách bez připomínek. Hřbitov byl obrovský! A úplně klidný, nebýt dvou malých žebrajících capartů, kteří nám nechtěli dát pokoj. Když jsme se blížili zpátky k bráně, projela proti nám sanitka a za ní se zničehonic objevil smuteční průvod, v němž nebyla jediná žena. Byl to trochu zvláštní pocit, člověka až napadlo, jestli nás nepřišli zlynčovat, ale místní si nás vůbec nevšíмали a my mohli v klidu hřbitov opustit.

Při další procházce jsme narazili na supermarket Auchan a pekárnu. Zjistili jsme, že pivo stojí 690 franků, ale za láhev si počítají dvě stovky zálohu. Krásně křupavé obrovské čerstvé bagety vyšly v pekařství na 150 franků. Po návratu na hotel jsme se vydali na jeho střešní terasu, popíjeli a užívali si chladivý večerní vzduch.

středa 19. února

Lac Rose (Retba)

Po snídani z vlastních zásob nás čekal výlet mimo Dakar, k tzv. Růžovému jezeru (Lac Rose nebo Retba). Na ulici se nám podařilo odchytnout mladého slušného a poctivého taxikáře (Aleluja!). Výlet s návratem do Dakaru by měl stát dvacet tisíc, ale nám bylo jasné, že se na polovinu nedostaneme, takže jsme na kompromisních patnáct rychle kývli. Moc jsme nechápali, kudy nás mládenec veze, protože občas z pohodlné asfaltky odbočil do úzkých prašných cest města, ale nikam jsme nespěchali, tak jsme si kolorit každodenního života Senegalců v klidu užívali. Dojeli jsme až k hotelu Toolbi (48 000 franků se snídaní) přímo u jezera, který sestával z roztomilých bungalovů s doškovou střechou. Nechyběl ani bazén, který už jsme považovali víceméně za samozřejmost.

Vyrazili jsme k jezeru, naštěstí nás nepřepadla horda naháněčů a prodejců suvenýrů, před kterými na internetu varovali. Jezero je unikátní obsahem soli: na jeden a půl metru vody připadá stejně silná vrstva bílého nerostu. Voda je tak hustá, že se v ní člověk, podobně jako v Mrtvém moři, udrží bez námahy na hladině. Navíc obsahuje endemickou řasu, která způsobuje její červené zbarvení. Při vhodných podmínkách asi může voda vypadat opravdu růžově. Přestože jsme dorazili po poledni v suchém období, na břehu působila voda spíš rezavě nebo hnědě. Nicméně ve spojení s pyramidami soli a prosolenými lodkami to byla až surrealistická podívaná. Na břehu jsme procházeli i místy, kde se sůl zpracovává. Ručně. Mezi bílými haldami máchali chlapíci krumpáči a lopatami.

Ačkoli jsme projížd'ku ve člunu původně zavrhlí, nakonec jsme se nechali jedním staříkem ukecat, protože se nám nechtělo šlapat zpátky stejnou cestou. Za pět tisíc jsme se tedy nechali převézt na druhý břeh. Na jezeře jsme byli

úplně sami, kolem absolutní ticho, voda získávala červenější odstín, takže nápis NO STRESS na její zádi, na níž ve vánku plápolala senegalská vlajka, byl naprosto odpovídající. A k tomu všemu se hned u místa, kam jsme připluli, rozléhala velmi pěkná venkovní restaurace, z níž se linula neuvěřitelná vůně. Naše žaludky se hlásily o slovo. Ceny nás vrátily zpátky do reality, ale domluvili jsme se, že si tříchodové menu (8 500 franků) dáme po dvojicích na půl. Porce naprosto stačily a jídlo bylo vynikající! Salát s kozím sýrem, paštika, výtečně kořeněná kuře, čokoládový a karamelový dortík. Konečně den podle mých představ!

Až do restaurace bylo slyšet hučení asi dva kilometry vzdáleného moře, ke kterému jsme vyrazili. Procházeli jsme přes duny, ve kterých snad kdysi (před přesunem do Jižní Ameriky) končila Rallye Dakar. Vedro na padnutí, široko daleko ani noha, až u pláže bylo zaparkovaných několik offroadů, které ale zrovna odjížděly. Pláž byla široká, ale voda, která se na písek přilévala, měla podivně žlutozelený odstín. Jako by s sebou nesla nějaké bakterie, ve kterých jsme se rozhodně smočit nechtěli. Po asi tříkilometrové procházce jsme tedy naše kroky stočily zpátky do vesnice. Byli jsme od hlavy k patě propocení, okamžitě po návratu do hotýlku jsme si tedy objednali čtyři vychlazená piva a usedli s nimi do stínu. Dostali jsme k nim i místní arašidy, kterými je Senegal také známý. Odpočinek, večere, karty...

čtvrtek 20. února

Návrat do Dakaru

Ráno jsme zaznamenali citelné ochlazení, snad o deset stupňů. Bylo i zataženo, takže jsme měli štěstí, že jsme si jezero užili předchozí jasný den. A protože jsme jednak měli plné zuby taxikářů a jednak jsme se rozhodli začít trochu šetřit, po snídani jsme se vypravili na autobusovou zastávku. Na ní bylo zaparkováno asi osm starých polorozpadlých autobusů číslo 73. Jeden z nich nás po pár minutách nabral. Až nás překvapilo, že odjíždí poloprázdný. Byla to naše první jízda opravdickým místním autobusem, takže nám chvíli trvalo, než jsme přišli na to, že jízdné (400 franků na osobu) se platí v takové kukani v zadní části vozu. Ovšem byla to jízda za všechny prachy! Trvala přes dvě hodiny, projížděli jsme hektickými městečky a městy, všude spousta lidí, aut a koz, prach a smrad, zácpy. Párkrát jsme se ocitli spíš na tankodromu než na silnici. Nicméně jako sonda do běžného života Senegalců to bylo opravdu k nezaplacení. Kroutili jsme hlavou nad tím, jak dokážou být pořád tak čistě oblečení a hlavně tak hezky vonět!

Po příjezdu na okraj Dakaru se na nás jako supi vrhli taxikáři, ani nás nenechali vyndat bágly a chvíli si odpočinout. Už jsem jich měl vážně plné zuby. Navíc to tam nejspíš měla pod palcem nějaká agresivní mafie, takže jsme se nedostali pod pět tisíc. I když, pokud by se to počítalo na čas, za tu hodinu by to asi bylo odpovídající. Opět samá zácpa, moje plíce dostávaly u otevřeného okýnka zabrat. I tentokrát jsme museli řidiče navigovat, protože vůbec netušil, kam nás má zavézt. Kdybychom mu na jedné z křižovatek neřekli, že už měl minule odbočit, možná bychom tam jezdili dodnes.

Spali jsme ve stejném hotelu jako předtím. A já se znovu zařekl, že už mě do auta ten den nikdo nedostane. Ve fastfoodu hned vedle supermarketu Auchan jsme si dali lehký a levný oběd a po nákupu užívali pohodu na terase hotelu. Bylo vlastně strašně zajímavé pozorovat život na okolních střechách! A konečně jsme se dozvěděli, odkud přichází to neustálé mečení. Někteří obyvatelé Dakaru totiž mají na střechách svých domů miniaturní otevřené chlívký, kde povětšinou vyzáblé kozy chovají.

S Bárrou jsme se odebrali k odpočinku, Monika s Tomášem vyrazili do města. Po návratu pěli nadšené ódy na jídlo z ulice za pár stovek. Ale i naše večere z nakoupených potravin byla za hubičku.

pátek 21. února

Île de N'Gor

To nejlepší, co můžete v Dakaru udělat, je utéct z něj na okolní ostrůvky. Vzhledem k umístění našeho hotelu jsme si jako první zvolili Île de N'Gor. Na stejnojmennou pláž na pevnině by se dalo dojet za rozumnou cenu taxíkem, ale jednak jsme se chtěli projít, jednak aspoň ze mě ještě pořád averze vůči místním taxikářům nevyrchala, takže jsme se rozhodli ujít zhruba šest kilometrů po svých. První část trasy vedla křivolakými uličkami města, v nichž asi turisty moc často nevidí a jimiž bych se večer nejspíš sám proplétat neodvážil. Za bílého dne to ale byl poutavý vhlad do

běžných aktivit místních obyvatel. Druhá část cesty vedla podél rušné silnice, navíc se do nás slunce opíralo slušnou silou, takže jsme se nemohli dočkat, až se dostaneme k moři. Já se bohužel nenamazal opalovacím krémem, večer jsem trochu trpěl.

Na pláži, která se z hlediska půvabu nemohla zařadit mezi ty, které jsme dosud viděli, jsme vyhledali veřejný převoz, který si za krátkou zpáteční projížďku (ostrov je od pevniny vzdálen zhruba 400 metrů) účtuje tisíc franků za osobu. Dostali jsme (spíš na okrasu) oranžové plovací vesty, naopak už jsme zpátky nedostali zakoupené lístky. Nicméně nás ujišťovali, že je to v pohodě, že při návratu prostě nastoupíme na stejnou loď. Po pár minutách jsme se ocitli v jiném světě. Ostrov je sice malý, ale oproti rušnému a prašnému Dakaru je to vyloženě oáza klidu a zeleně. Příjemné jsou už dvě malé pláže, ale to nejhezčí člověka čeká při procházce uzounkými uličkami. Všude panuje klid, po zdech s barevnými cedulkami označujícími názvy uliček se vinou kvetoucí keře, na každém kroku jsou k vidění díla místních umělců. Moře na opačné straně ostrova je podstatně divočejší, vlny se tříští o vysoké útesy, nad nimiž po sobě vojáci zanechali opuštěné cvičiště. Fasády krásně povedená graffiti, luxusní restaurace vypadá zvenku jako loď... My si ale oběd dopřáváme v útulném podniku u jedné z pláží. A protože jsme ostrůvek prošlapali křížem krážem, uléháme pak k odpočinku na dvě podložky pod slunečníkem (2 000 pro všechny).

Ve čtyři odpoledne po nás skutečně při nástupu do člunu žádnou jízdenku nechtějí. Z ostrova byl docela dobře viditelný megalomanský Památník africké obrody, ani podle mapy by to k němu nemělo být moc daleko, takže zbytek pozdního odpoledne vyplňujeme jeho návštěvou (taxi za 2 000 franků). K obrovské soše, kterou prý postavili Severokorejci, vede asi sto širokých schodů. Snad se dá nějak dostat do hlavy Afričana, v níž je umístěna vyhlídka podobně jako v Soše svobody (kterou africký památník převyšuje), ale my ošklivý Dakar z výšky spatřit netoužíme, takže se po tom ani nijak nepídíme.

Další poctivý taxikář nás za dva tisíce odváží až k hotelu. Našeho mladého recepčního bychom málem nepoznali, protože místo moderního oblečení má na sobě tradiční hábit. Cestou na nákup si všímám toho, že v tom není sám. V pátek se nejspíš zdejší muslimové navlíkají do gala.

Bára se dozvídá, že její manžel Jakub podstoupil operaci slepého střeva.

sobota 22. února

Île de Gorée

Další ostrov je dokonce na seznamu UNESCO. A pro nás je Île de Gorée finálním únikem ze senegalské metropole. Takže bereme bágly a odchytáváme už od pohledu hodného a poctivého staršího taxikáře se škodovkou, kterou se necháváme odvézt do přístavu. Cestou nám ukazuje národní divadlo, muzeum, nějaký památník i železniční nádraží, na jehož čistém nástupišti byl přistaven překvapivě moderní vlak. Až nám přišlo líto mu zaplatit jenom ty tři tisíce franků, na kterých jsme se domluvili.

Přístav je poměrně velký komplex, u okýnka si kupujeme zpáteční jízdenky po 5 200 francích. Bágly musíme odložit venku, pak nás teprve pouští do budovy, kde je čekárna. Kousek od nás se uvelebila nějaká asijská rodinka, všichni pevně doufáme, že to nejsou infekční Číňani. Obecně je tu víc bělochů a dalších ras než zatím za celou dobu. Při nástupu na trajekt s odjezdem v 11 hodin si nejsme jistí, jestli si máme bágly vzít s sebou, nakonec pochopíme, že ano. Tím pádem moc nechápeme jejich odložení venku. Plavba trvá asi dvacet minut a ostrov v dáli vidíme prakticky hned po vyplutí.

Na očích máme nejdřív oblou pevnost, kterou musíme objet, aby se nám ostrov ukázal v plné kráse. Barevné domy s balkony a okenicemi, palmy, malá písečná pláž – ačkoli jsem nikdy v Saint-Tropez nebyl, mám pocit, že přijíždíme do zmenšené verze tohoto francouzského letoviska. Nejdřív se potřebujeme zbavit bágků. Kousek od mola zahlédnu policejní stanici, a tak se do ní drze vypravíme a sloužícího policistu požádáme o jejich úschovu. Nejspíš byl natolik konsternovaný, že nám bez mrknutí oka poskytl celý stůl. Pak se vydáváme k Domu otroků (La Maison des Esclaves), abychom ho stihli navštívit před polední pauzou. Tato památka je připomínkou pohnuté historie dnes krásného ostrova, kdy tato budova sloužila k obchodování s otroky.

Pak už se jen tak bezcílně touláme uličkami mezi barevnými oprýskanými domy. Tu zahlédneme jeptišku, tu místní dělníky. Občas narazíme na jiné turisty nebo stánky se suvenýry a výtvary místních umělců, ale zase tak hrozný

dopad turistického ruchu není. Když Monika konečně najde poštu, kde může do schránky hodit pohledy, navštíví s Tomášem i muzeum v pevnosti, o které už byla řeč. Potom se společně vydáváme na nejvyšší bod ostrova, kde sice oproti očekávání nemáme celý ostrov jako na dlani, ale je tu k vidění například obrovský kanón. Na policejní stanici, kde je najednou asi pět příslušníků, vyzvedáváme bágly a pak v malé restauraci co nejbliž molu usedáme k obědu. Chtěli bychom odjet trajektem ve tři hodiny, ale příprava našich pokrmů trvá dost dlouho. Nakonec jsme odjezd našťestí včas stihli. Opět s námi jede i asijská rodina.

Po návratu na pevninu nás čekal další souboj s taxikáři. Znovu jsme narazili na nějakého agresivního vůdce, kterého jsme setřásli a naskočili k mladému řidiči, který byl asi taky trochu blázen, ale za cestu na nádraží si řekl o 4 000 franků. Na nádraží se na nás samozřejmě opět vrhli uřvaní chlapíci. Postupně jsme procházeli a ptali se na cenu cesty do Toubab Dialao. Zkoušeli na nás směšné částky, třeba čtyřicet tisíc. Dorazili jsme až do zastřešeného prostoru plného starých sedmimístných peugeotů a také hordy černých řidičů, kteří na nás zírali jako na exoty. A my si v tu chvíli nepřipadali zrovna nejpohodlněji. Snad proto jsme se nechali uřvat tím nejhlasitějším z nich, který nabízel odvoz za 1 500 na osobu. Podle průvodce by to mělo být kolem 600, ale zdálo se, že na takovou cenu se tady asi jako běloši asi jen tak nedostaneme. A taky jsme se chtěli co nejdřív dostat pryč. Takže jsme kývli. Těsně před nástupem do dodávky nám ještě oznámil, že za bágly chce další dva tisíce, takže jsme byli rázem na osmi tisících za celou skupinu. Budiž.

Po pár minutách jsme hektické nádraží opustili a vydali se směrem na jih. Cestou jsme nabírali další cestující, až jsme byli zcela plní. Za okny se nám míhaly tržnice, zemědělské trhy plné koz, krav či slámy a další výjevy. Stavěli nás policisté, kterých jsme za celou dobu viděli na silnicích spoustu. Všechno se zdálo být v pohodě do chvíle, kdy dodávka za odbočkou do naší cílové destinace zastavila a uřvaný chlapík nám oznámil, že nás tady vyhodí. Křičel jsem na něj směsicí francouzštiny, angličtiny a češtiny, ale bylo to marné. Peníze jsme jim bohužel už dali a do Toubab Dialao zbývalo ještě asi dvanáct kilometrů. V tu chvíli už jsem se opravdu těšil domů, protože takové jednání nesnáším. A tak jsme postávali u silnice, než nám zastavil řidič, který evidentně nevěděl, kam až pojedete, protože jsme se domluvili jen na dvou tisících. A on se cestou místních postupně ptal, kde vlastně Toubab Dialao je. Po příjezdu jsme odmítali jakékoli diskuze o penězích. Chudák to odnesl za svoje kolegy.

Pěšky jsme došli do K YOU Guesthouse (28 000 franků bez snídaně), který je postavený přímo nad pláží. Z komunikace s evropským majitelem jsme věděli, že náš pokoj nebude mít uzavíratelné dveře ani okna. Přesto jsme si to představovali trochu jinak než terasu úplně bez oken a dveří. I miniaturní koupelna byla venkovní.

Hlad nás vyhnal do tmy na hlavní ulici, kde jsme si od sympatické mladé paní pořídili bagety plněné masem a zeleninou po pětistovce. Moc jiného se toho v takovém zapadákově po setmění dělat nemohlo, takže jsme se vrátili na „pokoj“ a hráli karty, dokud nás nezmočila únava.

neděle 23. února

Toubab Dialao (kruh se uzavírá)

Skoro jsem nespal. Zvuk vln, který možná někoho dokáže uspat, na mě měl opačný efekt. Navíc postel byla ta nejmíň pohodlná, jakou jsem v Senegalů zažil. Nepotěšilo mě ani to, že ve sprše neteče voda. V den odletu to nebyly dobré zprávy. Venku bylo pod mrakem a poměrně chladno. Naše vlastní snídaně byla hodně skromná. Nejradši bych zůstal na „pokoji“ a dospal deficit. Ale musíme ven. S majitelem domlouváme odvoz na letiště, nabízí ho za patnáct tisíc, což jen potvrzuje, že cena za transfer po příletu byla nadsazená. Na ulici bychom se nejspíš dostali ještě níž, ale chceme klid a pohodlí. A taky si můžeme spočítat, kolik peněz nám zbyde. Není to moc, na oběd a případné další výdaje máme šestnáct tisíc.

Vyrážíme na poslední procházku po pláži. Žije to na ní podstatně míň, než když jsme sem zašli první večer. V podstatě se jen ve vyhloubených dírách povalují spící psi. Počet lidí narůstá až s tím, jak se blížíme k sousední vesnici. Stačí usednout do stinného přístřešku a za chvíli je kolem nás habaděj dětí. Místní holky skáčou gumu, další skupinka zpívá a tancuje. Nakonec mi takhle pohoda bude asi trochu chybět. Vracíme se zpátky a vybíráme, ve které z malých plážových restaurací si dáme poslední senegalský oběd. Úspěšní jsme na druhý pokus. Tentokrát nám vůbec nevádí, že příprava omelet a palačinek na slany způsob trvá africky dlouho.

Zbytek odpoledne našťestí můžeme strávit v penzionu, protože žádní další hosté dorazit nemají. V půl sedmé už na nás čeká řidič s vozem, které vypadá jako standardní auto. Projíždíme stejnými vesničkami jako po přeletu, ale asi je teď vnímáme trochu jinak. Na letišti jsme dostatečně včas, ale možnosti občerstvení jsou poměrně omezené, takže skončíme u takového nemastného neslaného fast-foodu.

Po nástupu do letadla čekáme na odlet, ale dozvídáme se, že se něco děje. Kapitán nám oznamuje, že se z bezpečnostních důvodů rozhodl zabránit jednomu z pasažérů v nástupu na palubu. Prý by se to mělo do deseti minut vyřešit. Po dvaceti minutách nám sdělují, že místní policie s postupem kapitána nesouhlasí, takže se celá záležitost aktuálně řeší diplomatickou cestou, protože se jedná o politický problém. Začínáme být trochu nervózní. V našich pocitech nám nepomáhají ani dvě nesympatické letušky, hlavně jedna z nich se neustále tváří, jak kdyby měla osinu v zadku. Po dalším čekání nás kapitán ujistí uje, že už je všechno v pořádku, a že bezpečnost cestujících je pro něj důležitější než politika. Vzhůru do Evropy.

pondělí 24. února

Brusel a návrat do Prahy

V Bruselu jsme v pět ráno, ještě je tma. Autobusem číslo 272 se za tři eura přepravujeme do centra, kde je zatím všechno zavřeno – s výjimkou jedné provozovny McDonald's. Nedá se nic dělat, návrat do Evropy je trochu prasácký. Venku je zima a začíná pršet. To na procházku po městě moc nevypadá. Bereme útokem aspoň to nejdůležitější – přes Grand Place k Čurajícimu chlapečkovi. Hned za rohem usedáme do útulné kavárny. Po vyplenění Primarku a dvou pivech ve vyhřáté hospůdce se pak těšíme do podniku Ballekes, který na internetu našla Monika. Specializuje se na masové koule s omáčkami, což mi na jednu stranu připomíná jeden výtečný podnik v Římě, koncept pak na stranu druhou pražský Wokin. Pochutnali jsme si.

Vracíme se na stejnou zastávku autobusu, kam jsme přijeli z letiště. Zvedá se dost silný vítr, skoro vichřice. Na letišti je našťestí všechno v pohodě, takže v 15:50 odlétáme a o necelou hodinu a půl později přistáváme v sychravé Praze...

Závěr

Upřímně řečeno si dám od Afriky asi chvíli pauzu. Zažili jsme hezké i zajímavé věci a Senegal určitě patří k těm nejcivilizovanějším zemím subsaharské Afriky. Nicméně především neustálé dohadování s taxikáři mě vyčerpávalo, o vedru ve vyprahlé krajině a prašných městech nemluvě. Cesty ale vůbec nelituju. A jsem rád, že jsme se nakonec rozhodli pro pohodovější itinerář, díky kterému jsme sice poznali jen malý kousek země, ale nemuseli jsme se pořád někam hnát a trávit dlouhé hodiny na cestách. Pokud chce člověk trochu poznat Afriku a nevdá mu věci, o kterých jsem se zmínil, hurá do Senegalů. Má co nabídnout, je autentický a bezpečný. Ale už se těším zase někdy do Asie, ideálně do původně plánovaného Laosu...